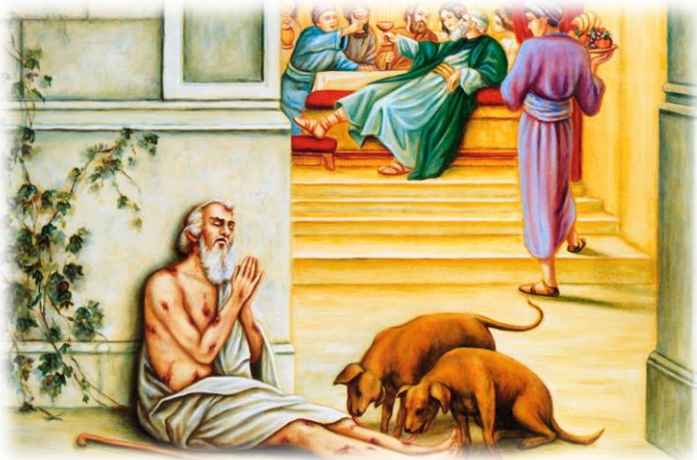

Le eno je potrebno

ČASOPIS O ŽIVLJENJU V DOMU
LETNIK 16, FEBRUAR 2026

Zgodba za postni čas

Ko je bogataš premišljeval o dobrodelnosti, je godrnjal: »Ubogi zahtevajo vedno več. Kako dolgo jim bom še dajal?« Notranji glas mu je prigovarjal: »Dajaj jim tako dolgo, dokler boš sam prejemal od Vsemogočnega. Če

bo On nehal, potem lahko nehaš tudi ti!« Tedaj je spoznal, da tisto, kar je razdelil ubogim, ni bilo njegovo. Odtlej je dajal ubogim še več, kakor je dajal dotlej.

Lahko imamo malo, vendar nismo 'ubogi v duhu', če si želimo kaj imeti. Biti 'ubog v duhu' ne pomeni, da nimaš nič, ampak držo, ko se popolnoma zanašamo na Boga in nismo navezani na zemeljske dobrine. Z drugimi besedami: trdno zaupamo v Božjo previdnost. Lahko smo obdani z bogastvom, a smo pri tem 'ubogi v duhu'. Mnogi svetniki so živeli v sijajnih hišah in obdani z bogastvom, pa so ohranili duha uboštva. Biti 'ubog v duhu' ne pomeni zanikati človeškega dostojanstva, ampak prav

nasprotno. 'Ubogi v duhu' postanemo, ko smo tako »odvisni« od Boga, da postanemo neodvisni od vseh zemeljskih stvari. Postni čas, ki ga začnemo na pepelnično sredo, nas vabi, da postanemo ubogi v duhu. Cerkev nas uči, da nam pri tem pomagajo dela usmiljenja, ki so med drugimi naslednja: lačne nasičevati, žejne napajati, popotnike sprejemati, bolnike obiskovati in še druge ... *Gospod Bog, prosimo te, pomagaj nam, da bi bili vedno manj navezani na zemeljske stvari in bi vedno bolj zaupali vate. Daj nam spoznati, da vse dobrine tega sveta ne morejo potešiti našega srca. Tako si ne bomo prizadevali, da bi imeli čim več, in bomo bolj odprti za potrebe drugih. Vemo, da moremo biti »ubogi v duhu«, ko se zavedamo svojih potreb in da jih lahko potešimo le tako, da jih v popolnem zaupanju izrečemo Tebi. To nam prinaša zadovoljstvo, ki nam ga svet ne more dati, pa tudi vzeti ga ne more. Navdaj nas s hrepenenjem po Božjem kraljestvu, kjer boš Ti naše bogastvo za vedno.*« Ubog v duhu je človek, ki je spoznal, da stvari ne pomenijo nič in da Bog pomeni vse. Blagor ubogim v duhu (Mt 5,3).

(Vir: B. Rustja, *Povejmo z zgodbo, v: Ognjišče 11 (2011), 14–15.*)

Amicus Dei

NASMEH

NASMEH PRINAŠA SREČO V HIŠO, JE POZDRAV
PRIJATELJU, POMOČ PRI SKLEPANJU
POSLOV. JE POČITEK UTRUJENEMU,
KAŽI POT IZGUBLJENEMU. SONČNI ŽAREK
ŽALOSTNEMU IN NAJBOLJŠE NARAVNO
ZDRAVILO PROTI JEZI. NI GA MOČ KUPITI,
IZPROSITI, IZPOSODITI ALI UKRASTI, KER IMA
VREDNOST SAMO, KADAR SE GA PODARJA.

Neznan avtor

Božji služabnik škof Janez Frančišek Gnidovec

Goduje: **Na god sv. Blaža, 3. februarja**, se spominjamo smrti škofa Janeza Frančiška Gnidovca.

Janez Frančišek Gnidovec je bil do sebe izredno strog, do ljudi pa blag. Kdor ga je poznal, ga je spoštoval kot »**živega svetnika**«. Upam, da bo to čast kmalu tudi uradno dosegel. Ta svetniški mož, ki je zajemal vodo milosti iz Božjih studecev, je bil sin Suhe Krajine. Rodil se je 29. septembra leta 1873 v Velikem Lipovcu v župniji Ajdovec (danes škofija Novo mesto) kot tretji otrok Jožefa Gnidovca in Jožefe, rojene Pust. Bil je zelo nadarjen, zlasti za jezike, odlikovala pa ga je tudi trdna volja: kar je hotel doseči, je tudi dosegel. Po maturi se je brez oklevanja odločil za ljubljansko bogoslovje.

Leta 1896 je bil posvečen v duhovnika. Triindvajsetletnega novomašnika je škof Missia poslal za kaplana v Idrijo. Zatem je bil dve leti (1897–1899) kaplan v Vipavi, kjer je malo zahajal v družbo, dokler mu ni cerkveni ključar dejal, da je v Vipavo prišel za ljudi. Šel je študirat na dunajsko univerzo, kjer je leta 1904 diplomiral iz klasičnega jezikoslovja in doktoriral iz filozofije. Zatem ga je škof Anton Bonaventura Jeglič imenoval za **prvega ravnatelja Zavoda**

svetega Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. To ustanovo je vodil do decembra leta 1919, ko je vstopil v Misijonsko družbo lazaristov. Pri lazaristih je namreč videl uresničitev karitativnega dela in možnost večje duhovne poglobitve.

Papež Pij XI. ga je 29. oktobra 1924 imenoval za **škofa v Skopju**, kjer je bil škofijski sedež že štiri leta prazen. Škofovsko posvečenje je prejel 30. novembra 1924 v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru v Ljubljani. Za škofovsko geslo si je izbral besede apostola Pavla: **»Vsem sem postal vse«**, za svojega vzornika pa svetega Frančiška Saleškega, zato se je poslej vedno podpisoval **»Janez Frančišek«**.

Umrli je na prvi petek, 3. februarja 1939, v sanatoriju Leonišče na Zaloški v Ljubljani. 6. februarja je bil pokopan na ljubljanskih Žalah med sobrati lazaristi. 29. septembra 2010 so posmrtno ostanke škofa Gnidovca z ljubljanskega pokopališča Žale prenesli v cerkev Srca Jezusovega na Taboru.

Pripravila Marica

LITERARNI KOTIČEK

Bil sem v kliniki Jezusa Kristusa

Bil sem v kliniki Gospoda Jezusa Kristusa. Opravil je sistematski pregled in odkril številne bolezni.

Ko mi je izmeril pritisk, sem videl, da sem preveč nasilen in premalo nežen.

Ko mi je izmeril temperaturo, je toplomer pokazal visoko stopnjo sebičnosti.

Naredil mi je elektrokardiogram, ki je pokazal, da potrebujem bypass ljubezni, ker so se moje arterije z leti samote tako zaprle, da je moje srce povsem prazno.

Šel sem na ortopedijo, ker nisem mogel hoditi ob svojem bratu in ga nisem mogel bratsko objeti, ker je moje srce okostenelo.

Odkril je, da sem kratkoviden, zato na svojih bližnjih vidim samo slabe stvari.

Rekel mi je, da sem tudi gluhi, ker velikokrat ne slišim Njegovega glasu. Ob koncu pregleda mi je dal nekaj preprostih nasvetov. Ko sem zapuščal kliniko, sem obljubil, da bom jemal zdravila, ki mi jih je predpisal.

1. Ko zjutraj vstaneš, spi čaj hvaležnosti.
2. Pred odhodom na delo, vzemi žlico miru.
3. Vsako uro vzemi tableto potrpežljivosti in spi kozarec ponižnosti.
4. Ko se vrneš domov, ne pozabi na mazilo ljubezni.
5. Preden ležeš k počitku, vzemi dve tableti mirne vesti.

Stalno se zavedaj, da Bog dobro ve, kaj se dogaja v tvojem življenju in da je prav tedaj s teboj tam, kjer si, in v tem trenutku, ki ga živiš. Predpisana zdravila jemlji redno.

Dovoljeno je včasih prekoračiti odmere.

HVALEŽNOST

Vir: Božo Rustja: Zgodbe kažejo novo pot

GREH

Poglej!
Poglej v to
prostorje
človeškega
gomazenja,
trpljenja,
skrivanja in
prikrivanja.

Beg! Stran!
V duši prepad.
Človek, kje si?
Okaran,
s trdo roko
vzgajan.
Skrit med
liste dreves,
se zdiš prepuščen,
na sebe oprt.

In je načrt.

Brskaj,
prebiraj,
išči,
poslušaj,
ponižaj se
in sprejmi
ta Božji načrt odrešenja.

Metka Tušar (pesem iz knjige Ti boš povedal)

GRAJSKE STAVBE NA SLOVENSKEM

Predstavitev grajskih stavb na Slovenskem, ki zajemajo zgodovino osmih stoletij.

Grad nad Ljubljano še vedno deluje kot mogočna srednjeveška trdnjava nad mestom in je upravičeno simbol naše prestolnice. S katerekoli strani se približujemo mestu, je vreden občudovanja. Danes, po več desetletni obnovi, ko se je v dobršni meri razkrila tudi njegova zgodovina, se ta lepo prepleta s sedanjostjo.

Grajski hrib je bil poseljen že v času kulture žarnih grobišč, iz rimske dobe pa ni dokazov, da bi bil nad mestom Emono ali vojaški tabor ali samo rimski tempelj z vodnjakom. O obstoju templja, ki naj bi služil čaščenju lokalnih bogov, da misliti ostanek vodnjaka, ki je ohranjen pred vhodom v grad. Za čas med propadom Emone (5. st.) in zgodnjim srednjim vekom

ostaja še vedno praznina v našem vedenju o grajskem griču. Šele za 12. st. je dokazan le obstoj utrjenega lesenega kompleksa, ko se je pod njim rojevala srednjeveška mestna naselbina. Prvo kamnito zgradbo dajo slutiti le ostanki temeljev starih zidov, narejenih iz apnenca porušene Emone.

Koroška plemiška družina Spanheim, ki je podedovala ljubljansko gospostvo v 12. st., naj bi imela na griču svoje bivališče in kovnico denarja z lastnim pečatom. Drži pa podatek, da srednjeveški viri pravega gradu nad mestom vse do 15. st. niti enkrat ne omenijo. Tako bi lahko rekli, da je današnja zasnova iz časa, ko so gradovi že izgubljali svojo primarno vlogo, in danes bolj spominja na značilne protiturske tabore kot

na srednjeveški grad. Na posnetku grajskega dvorišča lepo vidimo, da ni nobenega trdnega jedra, je le obzidni obroč, ki se v svojem poteku prilagaja naravnim in zato nepravilnim oblikam terena, na svojih vogalih pa je dodatno utrjen z močnimi stolpi. Vse danes vidne stavbe so bile tekom časa postopoma z notranje strani prislonjene k obzidju. V tej obliki je grad predstavljal obrambno jedro celotnega, sicer tudi že obzidanega mesta pod njim, s katerim je bil prek obzidij trdno povezan.

Ogledali si bomo nekatere sestavne dele te zasnove, pri tem pa si bomo pomagali z zgornjim posnetkom grajskega dvorišča. Za kaj več pa je treba Ljubljanski grad obiskati.

- Ena najstarejših ohranjenih sestavin je *Grajska kapela sv. Jurija*. V zgornjem delu posnetka vidimo njen peterokotni prezbiterij. V jedru je še poznogotska, današnji izgled je dobila po temeljiti obnovi, saj desetletja ni služila svojemu namenu. Sredi 18. st. so jo poslikali z grbi kar 60-tih

deželnih glavarjev in habsburških vladarjev Kranjske, Istre in Slovenske krajine. Med njimi je enakovredno zastopan tudi grb Celjskih grofov.

To poslikavo štejemo med prave evropske bisere tudi zaradi tega, ker v cerkvenih

prostorih zelo redko srečamo poslikave s posvetno vsebino.

- Za kapelo vidimo zgornji del belega *Grajskega (tudi urnega) stolpa*, ki sooblikuje tako značilno grajsko silhueto pri pogledu iz doline. Je tudi najmlajša sestavina (zač. 19. st.), ki je nadomestila prvotni obrambni stolp, imenovan »stolp piskačev«, od koder so z lesenega hodnika mestni godci trobili vsak dan točno ob 11. uri in to kar 200 let (danes se razmišlja

o ponovni obuditvi te navade). V stolpu je imel stanovanje tudi »požarni čuvaj«, ki je bdel nad mestom. Danes je stolp z uro zelo obiskana razgledna točka, in to natančno 400 m nad morjem.

-Nasproti kapele in stolpa (v ospredju posnetka) vidimo obiskovalce na dolgi *Razgledni terasi* nad nekdanjimi *ječami*, ujetimi med grajsko obzidje in naravno skalo. Že v 16. st. so

imeli tu zaprte ujete Turke. Ječe so ostale tudi, ko je bilo na gradu nastanjeno vojaštvo, dokler jih niso v zač. 18. st. preuredili v deželno kaznilnico, kjer je moral nekaj časa presedeti tudi Ivan Cankar.

- Ob nekdanjih ječah je na dvoriščni strani našla mesto *Grajska trta*, posajena ob naši osamosvojitvi (1990). Je potomka najstarejše žlahtne trte na svetu, ki raste ob Dravi na mariborskem Lentu.

Grad je postal prava trdnjava, ko je prešla celotna Kranjska za dolga stoletja v posest mogočne plemiške družine Herbertstein, še dodatno utrjena z globokimi jarki in možnostjo dostopa le prek dviznih mostov. Utrjevanje je bilo res temeljito, saj je brez posledic vzdržalo katastrofalni potres l. 1515, ki je prizadel vso deželo in večino gradov. Vse 16. in 17. st. so dozidavali in prezidavali grajske prostore za bivanje deželnega glavarja, na prostranem dvorišču pa se je zbirala deželna plemiška vojska. Proti koncu 17. st., ko ni bilo več turške nevarnosti, je grad že začel izgubljati vlogo trdnjave pa tudi rezidence, saj so v mestu že gradili bolj udobne in razkošne bivalne palače.

Z nenaseljenostjo (in s tem povezanim skromnim vzdrževanjem) se je začel počasen propad gradu. V tem dolgem času so se sicer menjavale različne začasne uporabe gradu, od vojaškega skladišča, vojašnice do vojne bolnice. Cesar F. Jožef pa je večino prostorov dal spremeniti v deželno kaznilnico z ječami in je kot taka delovala vse do konca 2. svetovne vojne.

bila v njem še po koncu druge vojne. Potem, ko je bil sprejet koncept prenove, pa so pretekla desetletja in še nadaljnja tri desetletja celovitega obnavljanja gradu. Uradni zaključek celostne prenove je bil januar 2024, ko je bil obnovljen še največji prostor na gradu, danes *Stanovska dvorana*, nazadnje so bile v njej spalnice za kaznjence (kazemata).

Lepši časi so se se gradu začeli pisati v času županovanja I. Hribarja, ko je grad odkupilo mesto (l. 1905) in mu namenilo vlogo kulturne ustanove. Vendar so zaradi hude stanovanjske stiske v mestu del gradu preuredili v skromna stanovanja, ki so

- Nekdanji *Palacij*, kjer je deželni glavar prirejal svečane sprejeme, je ohranil podolgovato srednjeveško obliko in je večnamenski prostor, med drugim tudi za imenitne poroke.

- Stavba nekdanje smodnišnice, eden prvih prostorov na gradu (15. st.), je danes prostor

stalne razstave »Slovenska zgodovina« (od prazgodovine do l. 2010). Poleg te so na gradu še 4 stalne razstave: *Lutkovni muzej*, *Virtualni grad*, *Grajsko orožje* in *Kaznilnica*.

- Nekdanja orožarna je po obnovi opremljena s premičnimi dvížnimi odri in tako primerna kot večnamenski prostor za različne dogodke. V pritličju stavbe je našla prostor tudi *Grajska restavracija*.

- Zanimiva je t.i. *Skalna dvorana*. Nekdanji graditelji so mogočne naravne skale kar pustili in tako prikazujejo zanimiv sestav grajskega griča.

- Z največ ohranjenimi srednjeveškimi prvinami pa se ponaša *Peterokotni stolp* s prvotnim vhodom v 1. nadstropju s pomočjo dvížnega mosta čez

grajski jarek. Vidimo ga na levi strani posnetka, prislonjenega na obzidje od zunaj.

- V zavetju srednjeveškega obzidja pa prostorno *Grajsko dvorišče* ponuja danes bogato paleto dejavnosti in dogodkov, kot so »Srednjeveški grajski dnevi«, »Dnevi slovenskega podeželjaja«, »Glasbeni festivali« ... pa vse do kinopredstav na prostem. Poseben užitek pa je spiti kavico na vrtu *Grajske kavarne* ob pogledu na prelepo dvorišče.

Vse pešpoti na grajski hrib vodijo iz starega mestnega jedra. Pred 20-timi leti pa je bil s *Tirno vzpenjačo* dostop na vrh griča omogočen kar najširšemu krogu obiskovalcev. V lanskem letu je postavila nov mejnik, saj je prepeljala več kot 600.000 potnikov. In še podatek, ki pove vse – ta naš zgodovinski in kulturni

spomenik je obiskalo že nekaj več kot 1,2 milijona ljudi.

Veliko Ljubljančanov pa prihaja na grajski hrib zaradi lepih sprehajalnih poti v senci drevoredov, okoli obzidja ali po »Šancah«. Tako se imenujejo ostanki davne utrdbe, ki je varovala grad na vzhodni strani. Arhitekt

Plečnik je te ostanke mojstrsko umestil v čudovito sprehajališče.

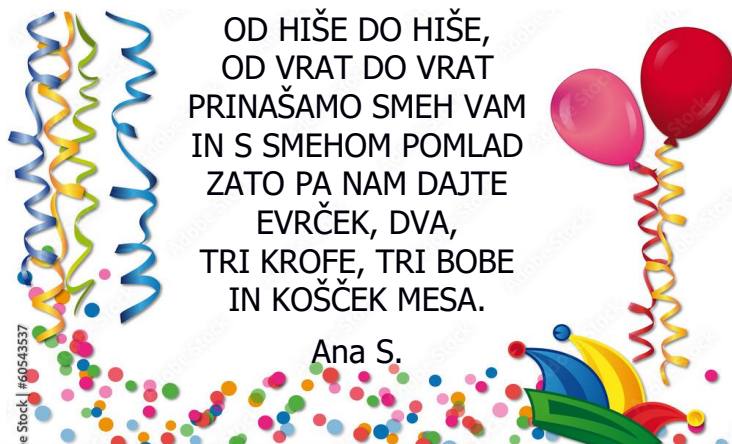
Mogočni samotar nad mestom je tako edina preživela priča obdobja fevdalizma na ljubljanskih tleh. Dvorce iz tega časa so najprej drugega za drugim nadomeščale baročne palače, te pa je kot tudi ostale zgradbe v mestu dodobra uničil močan potres l. 1895 ... in Ljubljana, kot jo poznamo danes, se je morala na novo roditi.

Zapisala Lela J. Podgornik

SPOMINSKE DROBTINICE

PUSTNA

PUST KRIVIH UST

Kot vsako leto so nas obiskale maškare iz Cerknega, tako zvani lafarji. Tu spodaj, v dvorani smo se zbrali. Zaslišali smo frajtonarico, ob plesu so zaplesali in s šibo odganjali zimo. Prikazali so nam lep star običaj. Čez dva dni pa so nas obiskali kurenti iz Ptuja. Tu pred cerkvijo se je zbralo polno šolskih otrok. Kurenti so jim zaigrali in se zabavali z njimi. Nato so krenili pred DMM, kjer smo jih pričakali stanovalci doma. Zaigrali so nam par viž, katere so lepo zvene le skozi zvoke zvoncev. Komplet oprema z zvonci tehta 45 kg. Vsi so bili premočeni, čeprav je bilo lepo vreme. Po aperitivčku so se odpravili naprej po Logatcu.

Na pustni torek pa so v našo dvorano prišli otroci iz Miklavževega vrtca. Vsi lepo v maskah. Eden lepši kot drugi. Najlepši pa mi je bil policaj, ki je bil kar v avtomobilu.

Da boste vsi spoznali pusta, preberite pesmico ...

Kaj mar res ne poznate pusta?
»E« to velik je gospod.
vsako leto gre na pot,
šemast je od nog do glave,
mikajo ga le zabave,
on bobbe, krofe vse pohrusta,
toda jaz mu jih ne dam,
ker prerad jih sam imam.
Anton Treven

ZIMSKE AKTIVNOSTI

V PREŠERNEM VZDUŠJU,
POGOVORIH, DRUŽENJU ...

S SVOJCI, PRIJATELJI, OTROKI,
PROSTOVOLJCI, ZAPOSLENIMI ...

Vsi trije otroci od Frančiške Anžlovar se vam želimo ob slovesu naše mame zahvaliti za vse kar ste dobrega storili zanjo in še prej za našo teto Ano Jerič.

Želimo se zahvaliti vam, s. Leonidi ter vsemu osebju, ker tako nesebično in požrtvovalno skrbite ravno za te starostnike, ki so najbolj potrebni pomoči.

Naj vam dobri Bog poplača, mami in teta pa se že veselita v Gospodu z vsemi svojimi, ki so že odšli.

Hvaležni: Ivica Trunkelj, Jožica Verbič, Andrej Anžlovar

Meni pa je dobro, da sem blizu Tebe, moj Bog.

Ps 73,28

Frančišek Gantar

Marija Gorjanc

Frančiška Anžlovar

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

RAZVEDRILO

Dopolnite imena pravljic

Obuti _____

Muca _____

Volk in _____

Janko in _____

Rdeča _____

Juri Muri _____

Knjiga o _____

Janko _____

Mojca _____

Fižolček, ogelček in _____

Sirota _____

Zvezdica _____

Indija _____

Moj prijatelj Piki _____

Pekarna _____

Lev, čarovnica _____

SMEJALNICA

DIETA

»Joj, kako si shujšala. Kako ti je pa uspelo?« »s kitajsko dieto.« »Kakšna pa je?« »Tri tedne sem jedla samo kokošjo juho.« »Z rezanci?« »Ne, s palčkami.«

TOLAŽBA

»Moj mož je umrl dober mesec po poroki,« pripoveduje mlada vdova sosedu. »No potem pa ni dolgo trpel.«

PROZORNA KOVINA

Profesor vpraša Miha: »Ali obstaja kakšna prozorna kovina?« »Ce ce, da seveda obstaja.« »Katera pa?« »Ja kovinska mreža, vendar!«

D. K.

Izdaja Dom Marije in Marte Logatec. Ureja Leonida Župančič.